

Plats och tid GA-salen måndagen den 14 november kl 17:00-18:30

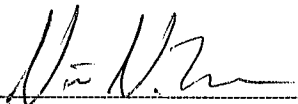
Närvarande Se sidan 2

Utses att justera Christer Eriksson (C)

Justeringens plats och tid

Underskrifter

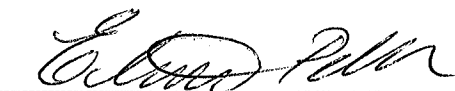
Sekreterare

Nina Nilsson,

Paragrafer

57-61

Ordförande

Elisabet Pettersson (C)

Justerande

Christer Eriksson (C)**ANSLAG/BEVIS**

Protokollet är justerat, justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Valnämnden

Sammanträdesdatum

2022-11-14

Datum för anslags uppsättande

2022-11-22

Datum för anslags nedtagande 2022-12-14

Förvaringsplats för protokollet

Kommunstyrelsens förvaltning

Underskrift

Närvarolista

Beslutande
LedamöterElisabet Pettersson (C), ordförande
Johan Widén (M)
Per-Olov Rapp, (S), oppositionsledare

Tjänstgörande ersättare

Christer Eriksson (C)
Stig Hakvinsson (S)

Närvarande ersättare

Närvarande representanter

Övriga deltagare

Nina Nilsson, sekreterare
Arminé Kanakanian, kommunjurist
Josefin Gardeblad, kommunutredare

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SALA
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
VALNÄMNDEN

Sammanträdesdatum
2022-11-14

Innehållsförteckning

§ 57	Parentation		4
§ 58	Godkännande av föredragningslistan		5
§ 59	Incidentrapportering valet 2022	2022/780	6
§ 60	Synpunkter från vallokaler och röstningslokaler	2022/164	7 - 8
§ 61	Ordföranden från valdistrikten är inbjudna för gemensam analys av valet 2022		9

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Dnr 2022/58

VAL § 57 Parentation

INLEDNING

Valnämndens ledamot Birgitta Beiron (S) har avlidit. Valnämndens ordförande Elisabet Pettersson (C) håller ett kort anförande till minnet av Birgitta och tänder ett ljus, därefter hålls en tyst minut.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Dnr 2022/58

VAL § 58   Godkännande av föredragningslistan**INLEDNING**

Elisabet Pettersson (C) föreslår att godkänna föredragningslistan i sin helhet.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUTValnämnden beslutar,
att godkänna föredragningslistan i sin helhet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

VAL § 59 Incidentrapportering valet 2022

INLEDNING

Den 12 september inkom ett mejl till Sala kommun med ämnet "Valfusk?". Det var en röstande i en förtidsröstningslokal som kände sig osäker på huruvida dennes valsedlar hade blivit rätt mottagna.

Sala kommuns kommunjurist Arminé Kanakanian och valnämndens ordförande Elisabet Pettersson (C), kontrollerade väljarförteckningen från utpekad förtidsröstningslokal och fann fönsterkuvert korrekt antecknat i väljarförteckningen.

Röstlängden kontrollerades därefter och även där var personen korrekt avprickad. Efter lite letande i uppsamlingssäcken från vallokalen hittades också fönsterkuvertet med tillhörande röstkort.

Kontakt togs med personen genom telefon och mejlkonversation. Personen valde även att delge Valmyndigheten ärendet, valnämnden i Sala har dock inte fått någon återkoppling från Valmyndigheten.

Beslutsunderlag

KS 2022.4006 – Valfusk?

Kommunjurist Arminé Kanakanian föredrar ärendet.

Yrkanden

Elisabet Pettersson (C) yrkar

att lägga informationen till handlingarna.

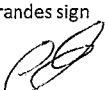
Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Valnämnden beslutar,

att lägga informationen till handlingarna.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

VAL § 60 Synpunkter från vallokaler och röstningslokaler**INLEDNING**

De tolv valdistrikten har uppmanats att lämna in synpunkter på valet. En kort sammanfattning av synpunkterna:

De flesta distrikten har kommenterat valsedelsställens otillräcklighet, de är opraktiska och svårt att se valsedlarna på ett överskådligt sätt.

Även gällande ordningen i valsedelsställena, hur många ställ kommer att behövas om fler småpartier kommer med valsedlar om de ska stå i samma bokstavsordning. (Blanka och namnvalsedlar)

Insynsskydden har också en del övrigt att önska.

Lokalerna är överlag bra. Det är lås och larm i några lokaler som behöver åtgärdas, Johannesbergsgatan bland andra. Kila prästgård upplevdes inte som optimal där föreslås istället idrottshallen på Kila skola, samma gäller Kumla församlingshem där Ransta idrottshall kan vara ett alternativ, Björkåden i Västerfärnebo kan ersättas av församlingshemmet i Västerfärnebo.

Köer var det mest på förtidsröstningen och framförallt de sista dagarna innan valdagen. Här behöver det tänkas till med två mottagningsbord sista veckan, alternativt en ytterligare förtidsröstningslokal sista veckan.

Några valdistrikt upplevde också köer stundtals, men det fina vädret bidrog till att det var hanterligt.

Belysning, i vissa lokaler behöver ses över framförallt vid valsedelsställena. Kila och Blå salen nämner detta specifikt.

Valsedelsräknarna, några distrikt hade valsedelsräknare som inte fungerade. Centrum, Sala Norra, Åkra, Sala Södra, kanske dags att se över maskinparken.

Rapportering av valresultat, alla valdistrikt upplevde att det tog för lång tid att få avge resultaten.

Utbildning önskemål om lite mer praktiska inslag, till exempel hur man fyller i omslag.

Material från valkansliet, tydligare checklista och att innehållet i lådorna stämmer överens med checklistan. Tydligare information om vilka blanketter och påsar som hör till vad.

Förtidsrösterna, önskemål att dessa kan hanteras innan valdagen.

Ångerröstning enigt från alla valdistrikten, slopa ångerröstningen.

Valkuverten ställde till det, liksom klistret på fönsterkuverten som var undermåliga.

Beslutsunderlag

KS 2022.4348 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Sala Södra

KS 2022.4347 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Sala Norra

KS 2022.4079 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Åkra

KS 2022.4080 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Dalhem

KS 2022.4056 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Kila

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KS 2022.4011 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Kungsängen, Valla, Vasastaden

KS 2022.4007 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Kumla

KS 2022.4903 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, Västerfärnebo

KS 2022.4344 - Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt, biblioteket Blå salen

Valnämndens ordförande Elisabet Pettersson (C) föredrar ärendet.

Yrkanden

Elisabet Pettersson (C) yrkar

att lägga informationen till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Valnämnden beslutar,

att lägga informationen till handlingarna.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

VAL § 61 Ordföranden från valdistrikten är inbjudna för gemensam analys av valet 2022**INLEDNING**

Tio av Sala kommuns valdistrikt hade möjlighet att delta på den gemensamma genomgången av valanalysen som är inskickad till Valmyndigheten. Enkäten valanalys 2022 bestod av 18 sidor med frågor, där Valnämnden framförde en del synpunkter på förbättringsåtgärder och här är alla valdistrikt överens i Sala kommun, att slopa ångerröstningen. Enkäten valanalys 2022 och valdistriktens synpunkter bifogas protokollet.

Beslutsunderlag

Kommunjurist Arminé Kanakanian föredrar ärendet.

Yrkanden

Elisabet Pettersson yrkar

att lägga informationen till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Valnämnden beslutar,

att lägga informationen till handlingarna.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

From: Sara Nässing
Sent: Thu, 29 Sep 2022 08:43:12 +0000
To: Nina Nilsson
Subject: SV: Valdagen är över nu väntar resultatet

Hej,

Lite synpunkter och reflektioner från valdistrikt centrum och vallokalsidrottshallens café.

I stort tycker vi att det flöt på bra i vallokalen. Mestadels hade vi kö men den bildades utanför så det blev inga direkta köer i vallokalen och det var lugnt och tyst.

Vi upplevde att det tog väldigt lång tid vid valsedelställen i och med att man var tvungen att vara ensam bakom dessa. Därav köbildningen.

Vi hade en del kontakt med valnämnden under dagen med frågor och det samarbetet fungerade väldigt bra.

Eftersom vi hade kö nästa hela dagen och en hel del förtidsröster att räkna så hann vi inte börja räkna dessa förrän vallokalen stängde. Det blev ett litet stressmoment.

Ett önskemål som ni kanske inte kan göra något åt är att ta bort ångeröstningen ☺ Det skulle underlätta hanteringen av förtidsrösterna.

- Lokalen i sig var bra förutom att det var lite dålig belysning så det var svårt för väljarna att se ordentligt vid valsedelställen. Men skulle det vara andra insynsskydd till valställen skulle belysningen vara något problem.
- Valsedelräknaren fungerade inte
- Våra miniräknare räknade fel. Ett önskemål är att ha miniräknare med remsa, där man enkelt kan kontrollera vilka siffror man knappat in.
- Det var många som hade problem med valkuverten. Svårt att få ner valsedlarna och svårt att klistra igen dem.
- Bättre insynsskydd till valställen
- Det var många som gick till fel vallokal. Många som kom till oss skulle till matsalen i Vallaskolan.

// Sara Nässing och Maria Nässing, Valdistrikt centrum

Från: Nina Nilsson <nina.nilsson@sala.se>

Skickat: den 13 september 2022 10:32

Till: Anki Hallström <ankih67@hotmail.com>; Anneli Haglund <nanna.anneli@hotmail.com>; CG Carlsson <cg.salbohed@hotmail.com>; Glenn Andersson <Glenn.Andersson@sala.se>; Gunnar Axinge <gunnar.axinge@gmail.com>; Göran Fransson <goran_fransson@hotmail.com>; Hans Avelin

<hans.avelin@telia.com>; Harriet Winroth-E <harriet.w.erlandsson@gmail.com>; Jessica Nilsson <jess.mb.nilsson@gmail.com>; Johanna Melin <melin89@hotmail.com>; John Nordström <sala@syksam.com>; Kerstin Eriksson <kerstineriksson2@gmail.com>; Kerstin Eriksson <kerstineeriksson2@gmail.com>; Leif Lindstedt <leif.lindstedt@telia.com>; Magnus Olofsson <magnusolofsso38@hotmail.com>; Malin Ekman <malin.vingbo@hotmail.com>; Maria Nässing <maria@beep.nu>; Marie-Louise Asplund <marie-louise.asplund@heby.se>; Martin Katzman <martin.katzman@bredband.net>; Michael PB Johansson <MichaelPB.Johansson@sala.se>; Sara Nässing <Sara.Nassing@sala.se>; Stefan Axinge <axinge@outlook.com>; Stig Sandin <stig128sandin@hotmail.com>; Tobias Karlsson <Tobias.Karlsson@sala.se>; Åsa Eriksson <asa.husta@icloud.com>

Ämne: Valdagen är över nu väntar resultatet

Hej på er

Och tack för ett fantastiskt bra arbete under valdagen. Vi har aldrig tidigare haft så många förtidsröster, och själv tyckte jag att det kändes som att det fanns att göra hela valdagen och det tror jag ni upplevde i vallokalerna också.

Så nu till det ack så viktiga efterarbetet. Synpunkter, konstruktiv kritik med mera, vad kan vi göra bättre till nästa val.

Hur fungerade er lokal?

Valsedelsräknarna håller de än, eller dags för nya?

Valsedelsställ vet jag att det finns synpunkter på liksom insynsskydden för dessa.

Kommer ni på något mer, så anteckna det, Valnämnden kommer att ha ett sammanträde under oktober för att gå igenom era synpunkter.

Med vänlig hälsning

Nina Nilsson
0224-74 78 05
Administratör
Kanslienheten

Utvärdering

valsöndagen den 11 september 2022

Valdistrikt Sala Södra

Kungsängsgymnasiet

Lokalen

Lokalen var inte så bra.

Vi hade fått ny lokal detta år, Ljussalen i D-huset. Lokalen är stor till ytan men lång och smal. Ungefär mitt på lokalen en trappa upp till biblioteket. Den norra sidan bestod av fönster som ledde till angränsande lokaler. Förvisso fanns det inte någon verksamhet i rummen bakom fönstren men detta visste inte de röstande. Dessutom speglades verksamheten inne i vallokalen sig i fönstren!

Med hjälp av vaktmästaren satte vi upp skivor för fönstren som vi sedan kompletterade ytterligare vid fönster längre in.

Mottagningsbordet valde vi att ha i anslutning till trappan och framför dörren till caféet, som var stängt. Placeringen innebar skydd av trappan och god överblick över hela lokalen samt hindrade besökare att gå upp. Trappan gav en god begränsning för mottagningsbordet och vår verksamhet där. Tyvärr hade vi inte något rum bakom oss för känsligt material, t. ex omslag och kartonger med förtidsröster. (Caféet var larmat). Dessvärre blev utrymmet för köer, valsedelställ och skärmar för litet. Det räddades av det goda vädret samt att vi vid största tillströmningen lät dem gå längre in och vek av kön tillbaka till mottagningsbordet, som ett U således.

Valsedelställen

Valsedelställen var mycket dåliga, ja i detta sammanhang vill jag säga under all kritik! Stödet på undersidan visste vi sedan förtidsröstningen på biblioteket att de inte skulle hålla, så vi lade ner dem på en gång. Inte ens då var ställen bra men de höll någotsånär. Överblicken för den röstande blev sämre när de inte var vinklade upp. De mellanliggande ribborna satt inte fast. Facken för de olika partierna var inte heller bra, sannolikt för grundna.

Ordningen av valsedlarna

Ordningen som slutligen beslutades beträffande biblioteket följdes. Det var tur att inte alla anmälda partier kom med valsedlar. Hur hade vi gjort då?

Insynsskydden

Insynsskydd för valsedelställen satte vi ihop två vid platsen och fäste med häftapparat och då höll det. Problemen med vikningen under skyddet löste vi med silvertape mot bordet!

Men

Dessa insynsskydd är mycket dåliga! Pappskivor av dålig kvalitet som ska vikas och som inte står stadigt! Hur många röstande har inte gått emot dem och fått dem ur placering! Med sämre hållbarhet som följd! De är dessutom för låga så skyddet mot insyn brister.

Förslag

I första hand

En ställning av rör tillverkas (förslagsvis av Karla i Sala) som helt omsluter ett bord med valsedlar. På rören hängs ett helt omslutande tyg som är tillräckligt tätt, typ tältduk. Höjd så man endast kan se om någon är där bakom. Vid Karla finns också möjlighet att få dessa tyger sydda så rören kan dras in i tygets fäll.

I andra hand

Åtminstone bör de bytas ut. Av bilder från andra vallokaler framgår det att det finns andra insynsskydd. De verkar vara högre, förhoppningsvis stadigare och på dem finns det text att där finns valsedlar och även att man ska vara ensam bakom skyddet!

Det måste finnas stadigare valsedelställ.

Valsedlar / kuvert

Valsedlarna och valkuverten var inte anpassade för varandra! Med det menar jag att valsedlarna var svåra att få in i kuverten! Måttanpassning måste ske vid beställning av dessa från tillverkarna! (Fråga för Valmyndigheten!)

Valsedelsräknaren

Den är verkligen till nytta! Den fungerade utmärkt. Vid några få tillfällen hakade den upp sig och vi fick börja om. Tog vi då för stor bunt? Vet inte!

Utbildningen

I utbildningen måste hantering av de olika momenten komma fram. Det räcker inte med att bara dra den handledning som finns från Valmyndigheten och som saknar mycket och dessutom brister i mycket! Vilket stöd ger t ex 1.3 i handledning röstmottagning i vallokal!

Valmyndigheten har ju fastställt "Ställningstagande" vad som skulle kunna kallas Allmänna råd, vilket inte hellre togs upp speciellt. Det som står att läsa i handledningarna för Vallokal och Förtidsröstning måste gås igenom men på ett mera övergripande plan. Vi förväntas väl ändå att läsa igenom det?

Det blev istället så att våra frågor skulle komma sist – de frågor som sannolikt var intressantast för oss som röstmottagare. Vid sådant tillfälle glöms de sedan ofta bort eller

också är de borta ur sitt sammanhang. Varför inte låta någon erfaren röstmottagare få en stund att berätta och diskutera!

Förtidsrösterna

De lege lata: ("hur lagen är") Vi ska ta emot lådan/lådorna, räkna kuvert, anteckna, sprätta, kolla alla kuvert, P-notera varje val i röstlängden (när möjlighet ges), sätta tillbaka. Sedan, efter avslutat val, sortera valsedlar rätt och röstkort i säck.

Vid ångerröstning ska fönsterkuvert med valsedlar tas fram, rösterna noteras, skrivs in i protokollet, lämnas tillbaka, alternativt läggas i omslag för vidare hantering!

Till vilken nytta? Vems nytta? Tja, de få som ångerröstade! Vid dessa val fyra till fem ångerröstande i Sala Södra av alla de som röstade!

De lege ferenda: ("Vad lagen borde vara") ångerröstning bortas bort lagstiftningsvis. Varför ska annars inte de som röstar på valdagen också få denna möjlighet! Det absoluta flertalet röstande lägger sina röster en gång! Då ångerröstning tas bort kan förtidsröstningen hanteras på valkansliet av Valnämnden, personalen eller röstmottagare. En mängd moment undanröjs. Och en mängd risker för felkällor undanröjs därmed också! Förutom normal hantering också tre transporter, från förtidsröstningen till Valnämnden, från Valnämnden till vallokal, från vallokal till Valnämnden! Valsäkerheten blir intesämre, snarare stärks den.

Sammanräkningen

Fungerade bra.

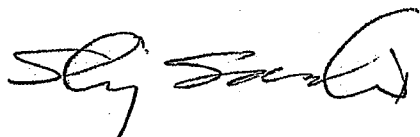
Rapporteringen

Tidsåtgången för att rapportera de tre valen var oacceptabelt långa! Svarstiderna till Länsstyrelsen var omkring 45, 30 respektive 20 minuter för de tre valen!

Övrigt

Skolan hade valvaka på kvällen. Glädjande så kom elever och lärare ner för att se och lära. De kom i flera omgångar så det blev aldrig oroligt eller störande på något sätt. Jag fick möjlighet att kort beskriva vad vi höll på med.

Sala den 27 september 2022

Stig Sandin
Ordförande

Tack själv för allt fix, trix och alla svar!

Här kommer en lång summering av vår dag och mina lärdomar.

Ja, förtidsrösterna började vi med så fort vi fick dem, vilket var tidigt. Sedan satt vi med dem hela dagen, förutom när det hände något speciellt i lokalen (någon annorlunda fråga eller någon som behövde hjälp att rösta etc.). När vallokalen stängde var vi inte klara med att kontrollera förtidsrösterna och fick ägna ganska mycket tid åt det innan vi till slut kunde börja lägga ner dem i urnan, vilket också tog sin lilla tid. Att Magnus och jag satt med förtidsrösterna hela dagen gjorde också att vi inte hann förbereda omslag och annat under dagen. Ena halvan av röstlängden kunde inte heller summeras eftersom den användes för avprickning av förtidsröster under de sista timmarna.

Vi bestämde oss för att bara ha ett ställe där man kunde plocka valsedlar eftersom det inte har varit där det har tagit mest tid tidigare år och vi dessutom inte lyckades få till en bra möblering med två.

Eftersom vi bara hade en uppsättning valsedlar kunde vi använda två valsedelstall till varje val, vilket gjorde att valsedlarna syntes ganska bra (vi satte dem så långt ner som möjligt), trots att skärmarna skymde ljuset från lamporna i taket väldigt mycket.

Eftersom vi var 5 st i lokalen hela tiden kunde vi ha en som hälsade välkomna och hänvisade till valsedlarna samtidigt som en annan delade ut valkuvert och hänvisade till valskärmarna. Detta gjorde att ingen tog tid på sig för att stoppa ner valsedlarna vid valsedelstället. Detta gjorde i sin tur att det, när det var kö in till lokalen, sällan blev uppehåll vid röstmottagarbordet.

Kanske kan man sätta ihop plockandet av valsedlar och att man stoppar dem i kuverten i framtiden? Men då behövs ju många uppsättningar valsedlar...

Vår lokal var bra. Den är stor och vi kunde ha en väg in och en ut (även om de flesta gick samma väg in som ut). Det finns ramp och en entré där i alla fall några människor kunde stå i kö och vänta. Det fanns tillräckligt med bord och stolar till allt. I ett intilliggande rum fanns ett stort runt bord där vi kunde räkna rösterna utan att ha valsedlarna i samma rum. Fönstren gick att täcka med rullgardiner. Där är jag gärna igen 😊

Valsedelräknaren fick vi aldrig riktigt igång, så jag vet inte om den går att lita på eller inte. Kanske var det den mänskliga faktorn?

Det vore bra med en mer komplett checklista, kanske kan man skapa en nu i närtid och därefter anpassa den om något ändras till nästa val. På så sätt kan det vara lättare att alla vallokaler får båda typerna av omslag, alla valkassar, blanketter så som "Kvittens röd kasse", valsedelstall, löneblankett etc.

Teamet jobbade bra, de unga är extra nyfikna, noggranna och villiga att lära. Hela teamet arbetar jag gärna med igen.

MVH

Malin Ekman

Hej på er!!

Jättebra sammanfattning av valdagen!!

Håller med om att vi satt hela dagen med förtidsrösterna! Tar en väldig tid att sprätta alla kuvert och gå igenom och sedan få det avprickade i längden!! Med kö mot röstmottagarbordet vissa stunder tar det tid! Undrar om man på något annat sätt få till avprickningen!

Det tar också väldig tid att efter stängningen plocka ur alla kuvert och få ner dem i rätt fack i urnan!!

Jätte bra lokal men svårt att få till mer än ett valsedelsställ!

Jobbar verkligen väldigt gärna med detta underbara gäng igen!!

Tackar till alla!!

Kanske kan vi få till en kväll allihop och äta något och tjöta kring valdagen mm!

Med vänlig hälsning,

Magnus olofsson

Synpunkter och erfarenheter efter riksdagsvalet 2022 från valdistrikt ÅKRA (102)

LOKALEN

Lokalen fungerar bra. Problemet är ju som bekant låsning & larm.

Eftersom lokalen är kommunägd måste valnämnden se till att ansvarig förvaltning i god tid före nästa val åtgärdar kända problem.

RÖSTBÅS

De avskärmningar som levererades i år fungerade inte. På TV kunde man se från Stockholm hur ett fungerande röstbås ska se ut. Bättring till nästa val.

SEDELRAKNARE

Den har gjort sitt. Fugrade väldigt dåligt. Nya till nästa val.

VALKUVERT

Årets valkuvert fungerade dåligt. För mycket lim i botten, svårt att få ner röstsedeln i botten. Leveranskontroll mot tillverkaren måste ske !!!

VALSEDLAR

Varför denna mängd? Nästan lika mycket i retur.

LEV AV OMSLAG

Måste bli bättre. Fattades både det ena och andra från början.

RAPPORTERINGEN

Rapporteringssystemet måste bli bättre. Inte rimligt att man fick sitta i halvtimmar och vänta i kö.

FÖRTIDSRÖSTER / ÅNGERRÖSTER

Systemet måste reformeras !!! Inte rimligt att man måste sitta halva natten bara för att någon skulle komma och ångerrösta, INGEN kom i år igen !!! Hos oss är 8 av 10 65+. Att gå upp före 06:00 och inte vara hemma förrän 03:30 är inte rimligt. Kan bli svårt att få kvar personalen till nästa val (inkl undertecknade).

ARBETA FÖR ETT DIGITALT RÖSTFÖRFARANDE TILL 2026 ELLER SENAST 2030

ÖNSKEMÅL

Inför nästa utbildningstillfälle för ordf o v.ordf måste tid läggas på redovisningsförfarandet med alla omslag.

Gunnar Axinge

Ord

Martin Katzman

V ordf

From: CG Karlsson
Sent: Thu, 15 Sep 2022 11:16:05 +0200
To: Nina Nilsson
Subject: Synpunkter på valarbetet i Sala 2022

Förtidsröstningen i Biblioteket, Sala:

För det första vill jag understryka vilka härliga och duktiga kamrater som har gjort ett helt enormt jobb i biblioteket med förtidsröstningen. Väldigt många röstande, långa köer, några arga och missnöjda med de allra flesta glada och tacksamma att vi ställer upp och hjälper till.

Stor tacksamhet när vi kom ut som ambulerande Röstmottagare!

Röstmottagning på Rättspsyk och Salberga fungerade mycket bra trots lite provisoriska lokaler och på Salberga förflyttning mellan sex hus. Vi blev på båda ställena mycket väl mottagna av positiv och hjälpsam personal.

Även mycket gott samarbete med Valkansliet och Nina samt ordf i VN!

Sedan till några förbättringspunkter;

- Annons om förtidsröstning, tider och lokaler, i god tid innan röstningen ska börja (Heby hade annons en vecka före!)
- Tyvärr dåligt ljus vid valsedlarna i Blå salen, svårt att läsa och även att skilja mellan de vita och blå för ganska många väljare.
- Klara och tydliga instruktioner från VN om valsedlarnas placering innan röstningen öppnar!!!
- Helt usla valsedelställ, måste finnas en bättre lösning!
- Bättre och högre avskärmningar runt valsedlar (sett högre i andra lokaler på TV).
- Långa köer av röstande den sista veckan så varför inte två lokaler för förtidsröstning i centrala Sala. Mikaelsgården el Folkets hus tex.
- Ett litet tips till nästa utbildning av röstmottagare är att inte bara gå igenom det rent formella och lagstadgade utan även diskutera det praktiska och vad lokalt gäller i de olika lokalerna i Sala.

Röstningen på valsöndagen vid Sporthallen Lärkan:

Även här vill jag verkligen understryka vilket "kanongång" vi var på Lärkan, mycket duktiga!

- Bra lokal men tydligare skyltning vid rätt ingång.
- Flera väljare hade förväxlat Lärkan med Idrottshallen. Tydligare märkning på röstkortet!
- Bättre kuvert, svårt att stoppa ner valsedlarna.
- Ang valsedelställen - se ovan!
- Bättre koll på antalet och sorterna omslag som VN skickar ut
- Säkerställ att materialet som skickas ut från VN är aktuellt och stämmer internt (exempelvis kvittens som fanns omnämnd i checklistan men inte var utskickad)
- Mycket frustrerande att inte komma fram per telefon och lämna resultat efter resp sammanräkning. Vad gäller RD tog det över en timma!! Förr om åren svarade man efter en eller två signaler!

CG Karlsson
Ordf Dalhem m fl
Ambulerande röstmottagare

"Finns väl inte så mycket synpunkter egentligen då allt flöt på så bra och att ni hade tänkt till så bra med lokalen ☺ Man skulle väl egentligen tagit höjd för eventuell sjukdom men svårt att rekrytera folk också (samma gäller backup för Nina, blir ju väldigt sårbart). Sen att de kanske i väldigt god tid till nästa val får se över bemanningsbiten då det som för vårt distrikt kommer bli så att många faller bort, vilket säkert kan bli problem även hos andra distrikt utifrån bland annat ålder."

Gällande Sedelräknaren:

"Fungerade bra mycket bättre än andra vi haft, lite sönder i ena sedelhållaren men inget som påverkade."

Den avgörande faktorn för valproceduren är lokalen/-er.

En sammanhållen enhet med överblick och vars storlek medger behövt antal sedelstationer. Möklintagården uppfyller även stort ställda krav, varför jag inte är rätt person att bedöma andra förhållanden.

Men, återigen; lokalen är nyckelfaktor.

Det som påfrestar är tiden från stängning till avrapportering. En modell där öppethållandet och sammanräkning utgörs av skilda arbetslag skulle lösa mycket. Då bortser jag från formalia.

Noggrannhet och skärpa kan svikta under dagen utan att det ger annat än ursäktliga konsekvenser, men; bordet med röstlängd måste vara utvalda funktionärer med uthållig skärpa.

Som en avslutande, och i alla avseenden slutlig, kommentar efter ett antal genomförda val:

- 1) ta bort ångerrätten! Påverkar inte resultaten, men är betungande att hantera samt bromsande.
- 2) efter vallokalens stängning lämnas valurna o röstlängd till centralmottagning som ansvarar för kontroll o räkning

Hans Avelin och Möklinta-gänget

From: Kerstin Eriksson
Sent: Wed, 14 Sep 2022 19:23:22 +0200
To: Nina Nilsson
Cc: Harriet Winroth-Erlandsson
Subject: Re: Valdagen är över nu väntar resultatet

Hej igen Nina!

Jag glömde en viktig sak att rapportera:

Det tog så lång tid att komma fram på tel och rapportera valresultatet, ca 1 timme till riksdagsvalet och närmare 1 Tim till kommunalvalet - till regionvalet gick det däremot snabbt. Det var telefonsvarare som sa att det är många som ringer just nu, försök om några minuter igen. Jag räknade på min mobiltelefon att jag ringt totalt 36 ggr. Detta tog mycket tid i anspråk från rösträkningen.

Mvh Kerstin E

Skickat från min iPad

14 sep. 2022 kl. 18:55 skrev Kerstin Eriksson <kerstineeriksson2@gmail.com>:

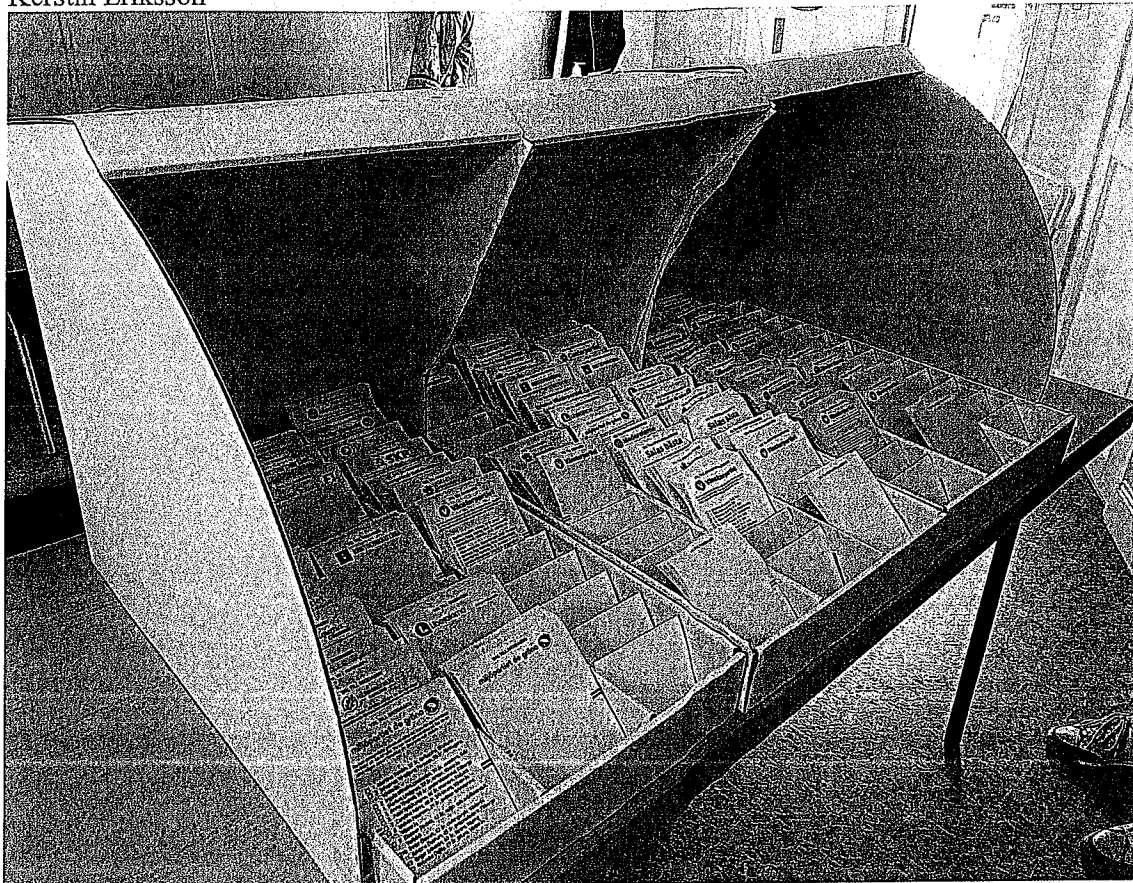
Hej Nina!

Tack själv för din hjälp. Harriet och jag har gått igenom dina frågor och kommit fram till följande svar:

- Lokalen var väl ok förutom belysningen som var under all kritik, både ute i hallen och inne i stora salen. Vi talade om skolans gymnastiksal som alternativ men båda lokalerna har sina fördelar och brister men bra belysning är ett måste.
- Valsedelställen var ju inte alls bra, svårt att se blanketterna bl a. Vi gjorde om dem med lite pappslöjd som blev mycket bra - se bif bild.
- Valsedelräknarna fungerade bra.
- Det var svårt att få ner valsedlarna i kuverten vilket gjorde att det blev köer till valskärmarna.
- Vi var 5 personer per pass och det behövdes verkligen i år, stundtals var det långa köer. Valvakterna gjorde ett jättebra jobb, en av dem stannade till kl 24 och var med och räknade och en var kvar till kl 21.

Mvh

Kerstin Eriksson

Kila-Fläckebo valdistrikt

Skickat från min iPad

13 sep. 2022 kl. 10:31 skrev Nina Nilsson <nina.nilsson@sala.se>:

Hej på er

Och tack för ett fantastiskt bra arbete under valdagen. Vi har aldrig tidigare haft så många förtidsröster, och själv tyckte jag att det kändes som att det fanns att göra hela valdagen och det tror jag ni upplevde i vallokalerna också.

Så nu till det ack så viktiga efterarbetet. Synpunkter, konstruktiv kritik med mera, vad kan vi göra bättre till nästa val.

Hur fungerade er lokal?

Valsedelsräknarna håller de än, eller dags för nya?

KS 2022/164
2022.4011
2022-09-13

From: Synsam Sala
Sent: Tue, 13 Sep 2022 09:27:39 +0000
To: Nina Nilsson
Subject: Sv: Valdagen är över nu väntar resultatet

Hej

Vi är själva väldigt nöjda med arbetet i vallokalen och samarbetet med valnämnden. Det var betydligt mer kö utanför lokalen vilket såklart har och göra med valsedelstället, men upplever inte att det har påverkat speciellt negativt. Snarare att det känns bra att få markera att det finns en valhemlighet, även mellan familjemedlemmar.

Vi upplevde att Vallas matsal var väldigt skräpig när vi kom dit för att göra i ordning inför valet. Vi fick städa golven själva. När vi öppnade på söndagen luktade det oerhört illa i hela lokalen. Instängd unken lukt. Det blev bättre under dagen då vi hade mer eller mindre korsdrag. Så önskemål hade varit att få det städat och att ventilationen är igång när vi är där.

I övrigt tycker jag det fungerade väldigt bra under dagen. Vi hade en jämn ström med folk under dagen och hade få incidenter.

Sedelräknaren fungerade i det närmaste felfritt hos oss. Får man önska skulle det ju vara en som kan räkna valkuvert 😊

Sedelställen fungerade bra men skärmarna vi hade gjorde att de som stod högst upp (vi vinklade upp dom i bakkant med den flärpen på baksidan) var svåra att se. Så hellre en avskärmning som är högre och utan tak. Vi märkte ju även att man inte får ha för många sedlar i varje fack för då är det lätt att dom fastnar och täcker för sedlarna bakom.

Många påpekar att det vore dags för digitala val 😊

Mvh John

Från: Nina Nilsson <nina.nilsson@sala.se>

Skickat: den 13 september 2022 10:32

Till: Anki Hallström <ankih67@hotmail.com>; Anneli Haglund <nannaanneli@hotmail.com>; CG Carlsson <cg.salbohed@hotmail.com>; Glenn Andersson <Glenn.Andersson@sala.se>; Gunnar Axinge <gunnar.axinge@gmail.com>; Göran Fransson <goran_fransson@hotmail.com>; Hans Avelin <hans.avelin@telia.com>; Harriet Winroth-E <harriet.w.erlandsson@gmail.com>; Jessica Nilsson <jess.mb.nilsson@gmail.com>; Johanna Melin <melin89@hotmail.com>; Synsam Sala <sala@synsam.com>; Kerstin Eriksson <kerstineriksson2@gmail.com>; Kerstin Eriksson <kerstineeriksson2@gmail.com>; Leif Lindstedt <leif.lindstedt@telia.com>; Magnus Olofsson <magnusolofsso38@hotmail.com>; Malin Ekman <malin.vingbo@hotmail.com>; Maria Nässing <maria@beep.nu>; Marie-Louise Asplund <marie-louise.asplund@heby.se>; Martin Katzman <martin.katzman@bredband.net>; Michael PB Johansson <MichaelPB.Johansson@sala.se>; Sara Nässing <Sara.Nassing@sala.se>; Stefan Axinge <axinge@outlook.com>; Stig Sandin <stig128sandin@hotmail.com>; Tobias Karlsson <Tobias.Karlsson@sala.se>; Åsa Eriksson

Utvärdering Val 2022 Västerfärnebo Röstningslokal/Vallokal.

En stor eloge till **NINA** som är **klippan** i allt med logistik, frågor och den bästa länken för oss att **holla** frågor och tankar med. Du är enormt värdefull ☺.

Även samarbetet med valnämnden som bistod med svar löpande under förtidsröstning och valdagen fungerade mycket bra.

Vi hade många som röstat och det är jätteroligt.

Vi hade ett kanongång av röstmottagare som genomförde röstmottagningen perfekt.

Ett stort plus var att våra nya röstmottagare deltog även i förtidsröstningen så de hann bli lite uppvärmda i rollen som röstmottagare till valdagen.

Nytt för i år var även bemanningen på förtidsröstningen – från 2 st röstmottagare/per dag till 4 st och det behövdes med de nya reglerna. Vi hade bara mindre kö vid förtidsröstningen.

Utbildningen – Ordförande utbildningstillfället kan förbättras med att Vi som var där har erfarenhet och våra löpande frågor ska besvaras när "ämnet" tas upp – inte lämnas för inlämning tills sen.

Vi fick inte "Frågor & Svar" de det inte skickades ut.

Därför upplevde vi att frågorna aldrig blev besvarade.

Alla hos oss förvärvsarbetar heltid och att ha utbildning kl 17:00 utan någon förtäring (matig smörgås o kaffe/the) än lite frukt vore att tänka på.

Man har stressat från arbetet för att hinna och sedan sitta i minst 3 timmar utan energipåfyllning tar på krafterna. Finns förbättringspotential.

Lokalen – Björkgården SÄBO Västerfärnebo är inte en lämplig lokal. Fel ur flera aspekter.

Flera röstande påpekade att det är ett SÄBO – pandemi och skyltar och anslag påvisade att använda munskydd och handdesinfektionsmedel (det första man såg på ytterdörr o innerdörr och sedan ett bord direkt vid entrén. Vi var ändå på de äldres boende och genomförde förtidsröstning o valdagen.

För liten lokal för ändamålet, trångt (speciellt när valsedelsställen skulle "bevakas och vara avskärmade") och kontrolleras efter varje väljare.

På valdagen hade vi dock 2 st valsedelsställ (behövdes vara minst 3-4 st) då det tog lång tid o välja.

5 st röstmottagare plus röstande i lokalen gjorde **ventilation ej tillräcklig**,

Tillgängligheten före kl 18:00 (entré dörrens HC vänliga snöre funkade ej),

Köbildning i korridoren utanför funkade hyffsat men att hålla avstånd till varandra var sämre.

Långt att gå från Parkeringen till lokalen – (det fanns 2 p-platser för rullstol vid entrén).

Flödet i lokalen funkade bra – mindre kö vid röstmottagningsbordet men vi hade stopper i entrédörren som gjorde sitt jobb bra.

Vi roterade på samtliga arbetsuppgifter, alla hjälptes åt på ett föredömligt sätt. Vid frågor från väljare som uppstod så hjälptes vi åt så att väljaren fick genomföra valet med hjälp av oss.

Vi hade anslagit på flera ställen att vi har tystnadsplikt.

Vårt förslag på lokal till nästa val är Forsamlingshemmet Västerfärnebo.

Valsedelsställen samt Skärmskydden var dålig kvalitet.

Höll inte alls ihop, varken underdelen eller mellanväggarna.

Det hjälpte inte heller att vi var tvungna att ta med dem hem i bilen för att skydda mot sabotage som vi vart utsatta för (ja fast valställen var inlåsta i personalutrymme med kodlås hade okänd person tagit ett partis samtliga valsedlar över natten)!!!

Valsedlarnas plats i valsedelsstället BÖR kommuniceras ut med bild/foto från valnämnden så det inte råder några funderingar på det. Lättare och hålla koll mellan väljarna med en bild.

Tydligare skyltning för väljaren att ta en valsedel per färg – och att du ska vara ensam vid valsedelsstället.

Då undviks mycket spring fram o åter vid valsedelsstället och diskussioner undviks.

Vi försökte **förebygga det med "stoppert"** in i vallokalen som informerade varje röstande då det var en nyhet i år och många hade synpunkter på det och dålig respekt för valhemligheten.

"Vi bor ju ihop, är gifta, och är samma familj" men vi var tydliga 😊.

Flera väljare påpekade att de inte fått några valsedlar utdelade via Posten?

Och det var förvånansvärt få väljare som hade valsedlar med sig hemifrån. Upplevde Ni det också?

Valkuvert – mindre trånga kuvert – flera påpekade svårighet att få ner valsedel.

Det tog stopp i botten fast det inte var i ordentligt.

Många vekte valsedeln och fick lov att göra om och göra rätt. Granskningen innan nedläggning i valurnan var vi mycket nöga med.

Bemanningen - Vi var 5 st i vallokalen hela dagen och det hade gärna fått vara 1 till röstmottagare.

Att hantera förtidsrösterna vart ett orosmoment och mycket tidskrävande.

Ångerröstningen ställer till effektiviteten enormt till vilken nytta! Till och med väljarna tycker att det är onödigt och då har de ej kännedom om vilken tidskrävande process det är.

Delad röstlängd var bra.

Röstsedelmaskinen var dålig. Vi fick köra rösterna flera gånger – det fastnade och räknade olika var gång – gick inte att lita på alls.

Att **rapportera in rösterna** tog lång tid att få svar.

Vår checklista fyllde vi i själva så det var klart när vi kom till Sala – vilket tydligen var fel av oss.

Det var kanske inte så tydligt.

Likaså med sopor (röstkort, kuvert, omslag mm). Vi tog med oss alltför "brännsopor".

Kanske lite för mycket men kändes säkrast så.

Det blev en lång dag/natt och 03:15 var vi hemma igen.

Med vänlig hälsning

Ann-Kristine Hallström

Utvärdering

Förtidsröstning 2022

Biblioteket

Jag tror det är av vikt att ordförandena inför nästa valtillfälle träffar valnämnden och verkställande tjänstemän i kommunen och diskuterar det kommande valet. Även om synpunkter kommer in idag så finns en tendens att de glöms bort till nästa gång. Vid nästa valtillfälle är valnämnden ny och de verkställande tjänstemännen kanske har andra arbetsuppgifter.

Diskussionen skall också omfatta utbildningen av röstmottagare. I utbildningen måste hantering av de olika momenten komma fram. Det räcker inte med att bara dra den handledning som finns.

Lokalen

Blå salen på biblioteket har använts under många val och den fungerar bra. Kön kunde stå utanför röstningslokalen och de röstande kunde släppas in efterhand. Två valsedelplatser fanns i år liksom tidigare år. En nackdel, och stor sådan, var att det var dålig belysning i lokalen som sådan och speciellt vid sedelställen och bakom skärmarna.

Valskärmar placerade till höger mot kortsidan samt, till vänster en skärm för rullstolsbundna m fl. Bänkar fanns för de som önskade sitta vid kö.

En läsplatta för synskadade fanns också till vänster, längst in, så vi kunde ha uppsikt över den. Några få synskadade använde den och det hade gått bra. Nina hade besökt Synskadades förbund, Sala, och visat den, vilket var mycket bra.

Tidvis var det långa köer. En ytterligare valskärm sattes upp men sannolikt blev det bara att flytta om i köerna.

Förslag

Vid sådana tillfällen bör övervägas att göra iordning ett ytterligare mottagningsbord! Statistiskt sett handlar den främst om de sista dagarna före valdagen. Ett alternativ är att ha en ytterligare lokal.

Valsedelställen

Valsedelställen var under all kritik! "Stödet" på undersidan höll inte: efter några justeringar gav pappen upp! De höll inte ihop, varför vi tvingades lägga ner dem. Inte ens då var de bra men de höll någotsånär. Istället förlorades överblicken. De mellanliggande ribborna satt inte fast. Facken för de olika partierna var inte heller bra, sannolikt för grunda. Detta är sannolikt en bidragande orsak till klagomålen "att det inte fanns valsedlar"! Det kan ju också finnas andra skäl!

Ordningen av valsedlarna

Denna ordning måste VN besluta om i god tid. Sannolikt genom att också handgripligen lägga ut valsedlarna för att korrekt kunna se hur det blir. Det visade sig att vi gjorde åtminstone tre utläggningar innan det slutligen fastställdes. Se också nedan under övrigt om klagande.

Insynsskydden

Insynsskydd för valsedelställen satte vi ihop tre vid platsen och fäste med häftapparat och då höll det. Däremot var det problem med vikningen under skyddet som skulle sättas under ställen. Det fungerade acceptabelt men blev ofta "knuffade" bort. De var också för låga så insynsskyddet begränsades.

Förslag

Av bilder från andra vallokaler syns det att det finns andra insynsskydd. De verkar vara högre, stadigare och på dem finns det text att där finns valsedlar och även att man ska vara ensam!

Utskrift dubblettröstkort

Efter problem i början gick det att få tillgång till inloggning för de flesta: dock ej alla.

Ambulerande röstmottagare

Från väljarförteckningarna tog vi bort ett antal av de första. Genom detta bröts inte den löpande numreringen. Dock måste valkansliet ha det i åtanke.

Vi tog med oss de för detta särskilt iordninggjorda valsedelställen, vilket var besvärligt. De var i säckar för väder och vind. Vi provade också att ta med antalet valsedlar men i buntar, som vi sedan lade ut. Den/de röstande fick sedan behålla de överblivna röstsedlarna för att behålla valhemligheten. Detta var mycket smidigare.

Fönsterkuvert med den röstandes valsedlar lades i ett omslag som levererades till biblioteket utan att öppnas för att lämnas till valkansliet. Detta noterades i protokollet. Denna metod fungerade enkelt.

Salberga

Valförrättningen på KVA Salberga fungerade mycket bra. Denna gång förflyttade vi oss till aktuella avdelningar, vilket uppenbarligen var till fördel för personalen. Röstningen förflöt bra.

Övriga institutioner

Fungerade mycket bra.

Kontakt med valkansliet

Kontakten med valkansliet fungerade mycket bra. Saknades någonting fick vi snabbt tillgång till det. Det gick förvånansvärt åt många valkuvert t ex. Här kan Ninas stora servicemedvetande framhållas.

Övrigt

Några röstande/ representanter för några partier klagade på att deras valsedlar inte fanns på plats. Vid kontroll visade det sig att de fanns där. VN hade påbjudit att vi skulle kontrollera i valsedelställen efter varje röstande. Detta efterföljdes så gott det gick med hänsyn till alla arbetsuppgifter och det tryck som köerna gav. Sedlar kunde vara i oordning, någon sedel stod och skymde annat partis sedel eller var nedsatt i fel plats och i undantagsfall hade sedlar flyttats. Detta var vi mycket medvetna om!

Valmyndigheten har utgivit handledningar för förtidsröstning. De är inte de tydligaste handledningarna. Valnämnden har givit direktiv i några ärenden, t ex ordningen för partiernas valsedlar och för ambulerande röstmottagare. Till detta kommer muntliga beslut från VN ordförande, vilka vi hade att följa. Därutöver kommersynpunkter på "hur det ska vara" från enskilda ledamöter, vilket gör det förvirrande. Det gav förvirring vid många tillfällen.

Sala den 16 september 2022

Stig Sandin

Valmyndigheten

Meny

Sök

Får man vara två bakom en valskärm?

Ja, men bara om väljaren behöver hjälp med att göra i ordning sin röst.

Vi har hemliga val i Sverige. Det betyder att ingen ska få veta hur väljaren har röstat. Det är därför väljaren ska vara ensam bakom valskärmen när hen röstar. Men om väljaren behöver hjälp med att göra i ordning sin röst får det vara två väljare bakom en valskärm.

Så här går röstningen till

Du som ska röstaska kunna göra ditt val utan yttre påverkan i en neutral lokal. Du tar valsedlar ensam bakom en avskärmning och lägger sedan ned dina valsedlar i valkuvert bakom en valskärm. Då ska du också vara ensam. På så sätt garanteras valherrligheten. Utbildade röstmottagare svarar på frågor och finns till hands för de som behöver hjälp. prickar av väljarna mot röstlängden och tar emot deras röster.

Ett tillgängligt valsysteem

I Sverige har vi enlagsutgivning som gör att vi har ett mycket tillgängligt valsysteem. Det innebär att du kan rösta på många olika sätt, under många dagar och på många platser. Till exempel kan du förtidsrösta i Sverige under en längre period innan valdagen nästan oavsett var du är i landet, du kan rösta i din vallokal på valdagen, du kan rösta med bud efter ambulander röstmottagare om du inte kan ta dig till en röstningslokal och om du

Det annonserade telefonnumret som de flesta ringde var till den telefon jag hade, och den ringde från strax efter sju på vardagar till kvällar och helger. Vissa dagar var det över 60 samtal av olika karaktär.

Innan valet så beslutades det att Sara skulle vara min backup, men med den verklighet vi har på kanslienheten så blev Sara mer eller mindre ett namn på papperet. Vid ett specifikt tillfälle kunde Sara ta sig tid att hjälpa Salberga att skriva ut dubblettröstkort. Annars hade Sara fullt upp med det dagliga arbetet. Malin och Lina, liksom Elisabet hjälpte till att packa valsedlar vilket underlättade oerhört. Det tog dem tre dagar att packa valsedlar.

Vi har lärt oss mycket det här valet, men vi har mycket kvar att lära när det gäller att organisera valarbetet. Då Valmyndigheten har slutat med checklistor så behöver Handledningarna lusläsas och kommenteras där det står att det ska med till valdagen för att läggas i omslag till exempel.